

Prešovská univerzita v Prešove
Filozofická fakulta
Inštitút edukológie a sociálnej práce

v spolupráci s

Centrom pre edukáciu a výskum seniorov

Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre
Pedagogická fakulta

Uniwersytet Rzeszowski
Instytut Pedagogiki

Slovenskou sociologickou spoločnosťou
pri Slovenskej akadémii vied

Sociálny kapitál starnutia – prítomnosť nikdy nestarne

Zborník anotácií a abstraktov z vedeckej konferencie
s medzinárodnou účasťou

konanej 29. novembra 2013

v Prešove

Prešov 2013

Sociálny kapitál starnutia – prítomnosť nikdy nestarne

Zborník anotácií a abstraktov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou
konanej dňa 29. novembra 2013 v Prešove

Editorky: Mgr. Lenka Kvašňáková, PhD.
doc. PhDr. Beáta Balogová, PhD., mim. prof.

Recenzentky: doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, PhD.
PhDr. Denisa Šoltéssová, PhD.

Výkonná a technická redaktorka: Mgr. Lucia Bartková

Vydavateľ: Inštitút edukológie a sociálnej práce, Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove

Rok vydania: 2013

Vydanie: prvé

Počet strán: 28 s.

Za jazykovú a štylistickú úpravu zodpovedajú autorky a autori.

© Inštitút edukológie a sociálnej práce, Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, 2013

ISBN

OBSAH

ANTOLÍKOVÁ, Emília, Mgr.	
Je knižnica miestom tvorby sociálneho kapitálu v rámci komunity?	6
BALOGOVÁ, Beáta, Doc., PhDr., PhD., mim. prof.	
Reflexia sociálneho kapitálu starnutia – prítomnosť nikdy nestarne	6
BARTKOVÁ, Lucia, Mgr.	
Sociálna opora starého rodiča pre detského onkologického klienta.....	7
BEDNAŘÍKOVÁ, Iveta, Doc., PhDr., PhD., SPÁČILOVÁ, Simona, Mgr.	
Možnosti rozvoje sociálneho kapitálu seniorů.....	7
BILASOVÁ, Viera, Prof., PhDr., CSc.	
Proces starnutia a staroby vo svetle etickej reflexie	8
BOSÁ, Monika, Mgr., PhD.	
Etika starostlivosti ako teoretické východisko pre skúmanie sociálneho kapitálu starnutia.....	9
BÚGELOVÁ-DUBAYOVÁ, Tatjana, Doc., PhDr., CSc.	
Emocionálne prežívanie seniorov žijúcich doma a v domove dôchodcov.....	9
GERMUŠKOVÁ, Marta, Doc., PhDr., CSc.	
Umelecká literatúra, jej terapeutická a sociálna funkcia v procese aktívneho starnutia	10
GRZESIAK-WITEK, Danuta, dr nauk humanistycznych	
Organizacja pomocy osobom w podeszłym wieku w Domach Pomocy Społecznej w Polsce.....	10
HATÁR, Ctibor, Doc., PaedDr., PhD.	
Podpora aktívnej participácie seniorov na spoločenskom živote prostredníctvom edukácie	11
HOLÁ, Lenka, PhDr., PhD.	
Mezigenerační učení v kontextu mezigeneračních konfliktů.....	11
JÁŠKOVÁ, Anna, Mgr.	
Nevyužitý sociální kapitál starších zaměstnancov.....	12
JEDLIČKOVÁ, Petra, Mgr.	
Medzigeneračné učenie a sociálny kapitál staroby	12
KAČMÁROVÁ, Monika, PhDr., PhD.	

Individualizované meranie subjektívne hodnotenej kvality života seniorov	13
KINAL, Jaroslav, Mgr.	
Kompetencie informatyczne ludzi starszych na przykładzie słuchaczy Uniwersytetu III wieku	13
KOTARSKI, Hubert, PhD.	
Stracony kapitał? Kapitał społeczny osób starszych w województwie podkarpackim.	14
KOZERA, Andrzej, prof. dr hab inż	
Wpływ starzenia się społeczeństwa na kierunki pracy socjalnej z rodziną	15
KOZERA, Łukasz, dr	
Pomoc społeczna dla starszych osób na poziomie lokalnym	16
KURILÁKOVÁ, Katarína, Mgr.	
Etické hodnoty sociálneho kapitálu starnutia v kontexte medzigeneračnej solidarity v súčasnej rodine	17
KURINCOVÁ, Viera, PhDr., CSc., prof.	
Starorodičovská generácia z pohľadu mladých ľudí	17
KVAŠŇÁKOVÁ, Lenka, Mgr. PhD.	
Význam sociálneho kapitálu pre kvalitu života senioriek a seniorov v zariadeniach pre seniorov	18
LENHARDOVÁ, Martina, PhDr., PhD.	
Potenciál pohybovej edukácie seniorov v kontexte rozvoja sociálneho kapitálu	18
MATULAYOVÁ, Tatiana, Doc., PaedDr., PhD.	
Etické dilemy sociálnej práce so seniormi na komunálnej úrovni	19
MORAVČÍKOVÁ, Alena, Mgr., PhD.	
Komunitná hudba a sociálny kapitál pre úspešné starnutie	19
PASTERŇÁKOVÁ, Lenka, PaedDr., PhD.	
Sociálny kapitál starých rodičov ako základ pre tvorbu hodnotovej orientácie mládeže	20
PAVLUVČÍKOVÁ, Elena, PhDr., PhD.	
Sebahodnotenie a spokojnosť s vlastným životom seniorov	20
POKLEMBOVÁ, Zuzana, Ing., Mgr.	
Poruchy autistického spektra u ľudí vyššieho veku v kontexte sociálneho kapitálu	21
RAČEKOVÁ, Katarína, PhDr., PhD.	
Duchovný rozmer života seniorov	21

RYNKOWSKA, Dorota, dr n. hum.	
Uniwersytet Trzeciego Wieku jako wyraz uczestnictwa seniorów w życiu społecznym	22
SKYBA, Michaela, Mgr., PhD.	
Service-learning ako jeden z nástrojov podpory intergeneračnej solidarity	23
ŠLOSÁR, Dušan, Doc., JUDr., Mgr., PhD.	
Skúsenosť ako súčasť sociálneho kapitálu.....	24
ŠOLTÉSOVÁ, Denisa, PhDr., PhD.	
Humánno-animálne interakcie v kontexte rozvoja sociálneho kapitálu seniorov a senioriek.....	24
TOKOVSKÁ, Miroslava, PhDr., PhD.	
Pomoc k svojpomoci v podpornej skupine rodinných príslušníkov osôb s demenciou	25
WILK, Sławomir, PhD.	
Social capital of flood victims.....	25
WITEK, Paweł, dr nauk społecznych	
Środowiskowe Domy Samopomocy w Polsce jako ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych	26
ZIMERMANOVÁ, Monika, PhDr., PhD.	
Význam psychobiografického modelu v starostlivosti o seniorov	26
ŽEMBEROVÁ, Viera, prof., PhDr., CSc.	
Prínos umeleckej literatúry do času zrelosti.....	27
ŽIAKOVÁ, Eva, prof., PhDr., Csc.	
Sociálny kapitál seniorov - základný predpoklad ich subjektívnej pohody	27
ŽUMÁROVÁ, Monika, PaedDr., PhD.	
Vzájemné interakce mezi prarodiči a vnoučaty.....	28

Abecedný zoznam anotácií a abstraktov

ANTOLÍKOVÁ, Emília, Mgr.

Je knižnica miestom tvorby sociálneho kapitálu v rámci komunity?

Verejné knižnice už nie sú len miestami požičiavania kníh. Stávajú sa komunitnými centrami, organizujú kultúrne a vzdelávacie aktivity pre seniorov. Cieľom príspevku je predstaviť úspešné projekty Hornozemplínskej knižnice vo Vranove nad Topľou a hľadať odpoveď na otázku, či je knižnica miestom tvorby sociálneho kapitálu.

Is a library place for creating of social capital within the community?

Public libraries are no longer just places for lending books. They become the community centers, organize cultural and educational activities for seniors. The aim of this paper is to present successful projects of Hornozemplínska library in Vranov nad Topľou and to seek an answer to the question whether the library is a place of social capital creating.

BALOGOVÁ, Beáta, Doc., PhDr., PhD., mim. prof.

Reflexia sociálneho kapitálu starnutia - prítomnosť nikdy nestarne

Práca prispieva k akcentácii sociálneho kapitálu starnutia, ako procesu kapitalizácie vlastných životných skúsenosti staroby. Operacionalizujúc vnímame sociálny kapitál ako sociálnu dimenziu kvality života, t. j. kvalitu života v spoločnosti a spokojnosť so životom v danej spoločnosti. V kontexte „prítomnosť nikdy nestarne“ vidíme priestor pre sebarozvoj v tom, že v treťom veku by sme sa nemali zameriavať na krátiaci sa čas, ale naopak, neustále prežívať každý prítomný okamžik.

Reflection of social capital aging - the present never gets old

The paper contributes to the social capital accentuation of aging as a process of capitalization of own life experience of the old age. Defining it we perceive social capital as the social dimension of quality of life, i.e. quality of life in the society and satisfaction with the life in a given society. In the context "the present never gets old" we see the space for self-development in that in the third age we should not focus on the shortening of time but opposite, to still live fully in each present moment.

BARTKOVÁ, Lucia, Mgr.

Sociálna opora starého rodiča pre detského onkologického klienta

Príspevok sa zameriava na úlohu starého rodiča vo forme sociálnej opory pre detského onkologického klienta/klientky. Charakterizuje detského onkologického klienta/klientku a popisuje možnosti sociálnej opory zo strany starého rodiča. Cieľom príspevku je poukázať na význam tejto sociálnej opory starého rodiča pre detského onkologického klienta/klientku. Na základe analýzy vybranej literatúry vymedzuje a definuje základné pojmy súvisiace s témou príspevku.

Social support of grandparent for child oncological client

This paper focuses on the role of grandparent in the form of social support for child oncological client. It characterizes child oncological client and describes the possibilities of social support from the grandparent. The paper aims to highlight the importance of this social support of grandparent for child oncological client. Based on analysis of chosen literature it identifies and defines the basic concepts related to the topic of the paper.

BEDNAŘÍKOVÁ, Iveta, Doc., PhDr., PhD., SPÁČILOVÁ, Simona, Mgr.

Možnosti rozvoje sociálního kapitálu seniorů

Příspěvek se zabývá problematikou vztahu sociálního kapitálu seniorů a kvality života ve třetím věku. Poukazuje na význam osobní spokojenosti a aktivity v období senia s důrazem na mezigenerační porozumění. Naznačuje možnosti, cesty a doporučení jak podněcovat, udržovat a posilovat sociální kapitál seniorů v současné společnosti, včetně perspektiv dalšího vývoje v této oblasti.

Possibilities for development of social capital among seniors

The paper deals with the relationship between social capital of seniors and the quality of life of older people. It points out the importance of personal satisfaction and activity in old age with the emphasis on intergenerational understanding. The paper suggests possibilities, ways and recommendations on how to encourage, maintain and strengthen the social capital of older people in contemporary society, including the prospects for further development in this area.

BILASOVÁ, Viera, Prof., PhDr. , CSc.

Proces starnutia a staroby vo svetle etickej reflexie

Príspevok sa sústreďuje na hľadanie súvislostí a vzájomnej podmienenosti medzi hodnotami seniorov (rešpekt, úcta, dôstojnosť, autonómia, láska, tvorivosť a pod.) a hodnotami demokratickej spoločnosti. V súvislosti so súčasnou globálnou krízou vo svete a jej prejavmi a dôsledkami na Slovensku ukazuje, že kríza sa neprejavuje len v ekonomike a spotrebe, ale má dopad aj na kľúčové hodnoty politiky a morálky. Osobitnú pozornosť venuje postaveniu seniorov na Slovensku v súvislosti s transformačným procesom, ktorý výrazne oslabil ich sociálne istoty a zmysel života a posunul ich do roviny „hodnoty prežitia“. Návrat slovenských seniorov k zmysluplnému životu spája autorka príspevku s morálnou obrodou slovenskej spoločnosti, ktorú vidí v dôslednej integrácii aj do jej morálnych štruktúr a prijatí hodnôt demokratickej etiky a európskeho étosu.

Aging and an Old Age from the Ethical Reflection Point of View

This paper focuses on the search for the connections and mutual dependency between values of seniors (respect, deference, dignity, autonomy, love, creativity etc.) and values of democratic society. In relation to current global crisis in the world and its manifestations and consequences in Slovakia, it is obvious that the crisis is not only in the economic and consumption sphere but it influences also elementary values of politics and morals. Specifically, this paper focuses on seniors in Slovakia in relation to the transformation process that has immensely weakened their social securities and the sense of life and hence this meaning of life has been moved to the 'value of survival' level. The author relates the revival of the meaningful life of Slovak seniors with the moral renewal of Slovak society, which can be achieved through consistent integration of its moral structures and acceptance of values of democratic ethics and European ethos.

BOSÁ, Monika, Mgr., PhD.

Etika starostlivosti ako teoretické východisko pre skúmanie sociálneho kapitálu starnutia.

Príspevok predstavuje teoretický koncept feministickej etiky starostlivosti a jeho možnosti pri teoretickom (a empirickom) skúmaní sociálneho kapitálu starnutia. Sústreďuje sa na redefiníciu starostlivosti a závislosti ako pozitívnej kategórie v sociálnej realite. Koncept etiky starostlivosti charakterizuje vzťah autonómie a sebaurčenia prostredníctvom (výkonu a prijímania) starostlivosti, pričom za predpoklad etiky starostlivosti považuje etiku dôvery. Príspevok ponúka koncept etiky starostlivosti ako inšpiráciu pre výskum, ale aj koncepčné vymedzenie starnutia a sociálneho kapitálu.

Ethics of Care as the Theoretical Basis for Research of Social Capital of Aging.

The paper presents a theoretical concept of feminist Ethics of Care and its possibilities for theoretical (and empirical) research of Social Capital of Aging. The paper focuses on the redefinition of care and dependence as a positive category of social reality. The concept of Ethics of Care characterizes the relationship of autonomy and self-determination by (giving and receiving) of care, where Ethics of Trust is considered to be the precondition for Ethics of Care. The paper offers Ethics of Care concept as the inspiration for research but also the conceptual definition of aging and social capital.

BÚGELOVÁ-DUBAYOVÁ, Tat'jana, Doc., PhDr., CSc.

Emocionálne prežívanie seniorov žijúcich doma a v domove dôchodcov

V priebehu života sa emocionálne prežívanie mení a nadobúda nové kvality. V príspevku sa autorka sústreďuje na analýzu emocionálneho prežívania seniorov v závislosti na type bývania. Prostredníctvom metódy Afektometer zisťuje rozdiely v emocionálnom prežívaní seniorov. Táto metodika obsahuje 48 emocionálnych stavov, na ktoré respondent odpovedá pomocou 5 bodovej škály. Vyvracia tradičné chápanie tohto obdobia, ktoré poníma seniorov vo všeobecnosti ako smutných, prežívajúcich prevažne negatívne emócie. Analýza poukazuje na signifikantné rozdiely v prežívaní seniorov žijúcich doma a v domove dôchodcov.

Emotional experience of seniors living at home and nursing home

During the emotional experience of life changes and takes on a new quality. In this paper, the author focuses on the analysis of emotional survival seniors depending on the type of housing. Through Afektometer method detects differences in emotional experience of seniors. This methodology includes 48 emotional states to which the respondent answers with a 5 point scale. Refutes the traditional understanding of that period, which perceives the elderly in general as sad, surviving mostly negative emotions. The analysis indicates significant differences in survival seniors living at home and retirement home.

GERMUŠKOVÁ, Marta, Doc., PhDr., CSc.

Umelecká literatúra, jej terapeutická a sociálna funkcia v procese aktívneho starnutia

Autorka sa vo svojom príspevku zaoberá problematikou stimulatívnosti literárneho umenia v procese starnutia, jeho motivačnou, sociálnou, terapeutickou, emocionálnou, (seba)reflexívnou, komunikačnou, kreatívnou a axiologickou dimenziou, a to prostredníctvom čítania vybraných literárnych diel a ich komunitnej interpretácie. Výzvy pre prax autorka spája s potrebami aplikácie praktickej estetiky a tvorivej dramatiky v procese aktívneho starnutia.

Art literature, its therapeutic and social function in the process of active ageing

The authoress in her paper deals with the issue of stimulating the literary arts in the process of ageing, its motivational, social, therapeutic, emotional, (self-) reflexive, communicative, creative and axiological dimension through reading of selected literary works and their community interpretation. The challenges aimed at practice are connected with the needs for practical application of aesthetics and creative drama in the process of active ageing.

GRZESIAK-WITEK, Danuta, dr nauk humanistycznych

Organizacja pomocy osobom w podeszłym wieku w Domach Pomocy Społecznej w Polsce

Tekst przedstawi organizację pomocy osobom w podeszłym wieku, od uregulowań prawnych, po system zarządzania Domami Pomocy Społecznej w Polsce.

Organisation of assistance to elderly people in Residential and Nursing Homes in Poland

The text will present the organisation of assistance for elderly people, from the legal regulations to the system of managing Residential and Nursing Homes in Poland.

HATÁR, Ctibor, Doc., PaedDr., PhD.

Podpora aktívnej participácie seniorov na spoločenskom živote prostredníctvom edukácie

Význam edukácie seniorov a pre seniorov je nesporný, čo potvrdzujú i výsledky výskumov viacerých domácich i zahraničných odborníkov. Predkladaná štúdia teoreticko-empirického charakteru si kladie za cieľ vymedziť vzťah medzi edukáciou a sociálnou mobilitou starších ľudí, ktorí žijú v sociálnych zariadeniach. Okrem teoretických východísk sú v štúdiu prezentované aj vybrané výsledky prieskumu, ktorý sa realizoval v zariadeniach sociálnych služieb.

Support for active participation of seniors in social life through the education

Significance of seniors' education and education for seniors is indisputable; it is supported by results and outcomes from various researches realized by national as well as foreign experts. The main goal of this theoretical-empirical study is to specify relationship between education and social mobility of the elderly who live in the social facilities. The study presents theoretical basis and selected outcomes from research which was realized in welfare service facilities.

HOLÁ, Lenka, PhDr., PhD.

Mezigenerační učení v kontextu mezigeneračních konfliktů

Příspěvek se zabývá aspekty mezigeneračního učení v řešení mezigeneračních konfliktů, zejména v rodině. Zvláštní pozornost je věnována mediaci z pohledu tří generací – prarodičů, rodičů a vnuků.

Intergenerational learning in the context of intergenerational conflict

This paper deals with aspects of intergenerational learning in solving inter-generational conflicts, especially in the family. Particular attention is paid to mediation from the perspective of three generations - grandparents, parents and grandchildren.

JAŠKOVÁ, Anna, Mgr.

Nevyužitý sociálny kapitál starších zamestnancov

Príspevok sa zameriava na problematiku udržania starších zamestnancov na pracovnom trhu. Popisuje súčasný trend vnímania tejto cieľovej skupiny skreslený mýtmi a predsudkami v našej spoločnosti. Cieľom príspevku je poukázať na nevyužitý sociálny kapitál starších zamestnancov. Vyzdvihuje podporu aktívneho starnutia na pracovisku a prínos starších zamestnancov na pracovisku a v spoločnosti. V závere ponúka odporúčania pre prax sociálnej práce na podporu udržania tejto ohrozenej cieľovej skupiny na pracovnom trhu.

Untapped social capital of older employees

The contribution is focus on the issue of keeping older employees in the labor market. It describes the current trend perception of this group distorted myths and prejudices in our society. The aim of this paper is to highlight the untapped social capital of older employees. It highlights promote active aging at work and addition of older workers in the workplace and in society. The conclusion offers recommendations for social work practice to support the maintenance of this endangered target groups in the labor market.

JEDLIČKOVÁ, Petra, Mgr.

Medzigeneračné učenie a sociálny kapitál staroby

Medzi v súčasnosti často skloňovaným medzigeneračným učením, resp. medzigeneračnými programami a sociálnym kapitálom starnutia i samotnej staroby existuje úzky vzťah a vzájomná podmienenosť. V nasledujúcom príspevku sa budeme snažiť poukázať na dané súvislosti, bližšie vysvetlíme a objasníme dané pojmy a predstavíme viaceré aspekty pozitívneho prínosu medzigeneračného učenia pre zúčastnené generácie, pre celú spoločnosť i pre rozvoj sociálneho kapitálu u seniorov. Zároveň príspevok prezentuje zahraničné medzigeneračné projekty ako inšpiráciu pre slovenskú edukačnú prax.

Intergenerational learning and a social capital of aging.

Between currently often inflected intergenerational learning, respectively intergenerational programs and the social capital of aging and old age itself there is a close relationship and mutual conditioning. In this paper we will try to point out the context, further explanation and clarifying the concepts. We introduce various aspects of the positive benefits of intergenerational learning for participating generation, for society and for the development of social capital in seniors. The paper also presents the contribution of foreign intergenerational projects as inspiration for Slovak educative practice.

KAČMÁROVÁ, Monika, PhDr., PhD.

Individualizované meranie subjektívne hodnotenej kvality života seniorov

Za účelom individualizovaného merania kvality života seniorov, v rámci ktorého sa voľba subjektívne dôležitých oblastí kvality ponecháva na samotnom respondentovi, bol použitý nástroj SEIQoL (Schedule for the Evaluation of Individual Quality of Life, McGee et al., 1991). Výskumu sa zúčastnilo 104 osôb vo veku 60-75 rokov (priemerný vek 67,15 rokov). Priemerná hodnota indexu kvality života zistená pomocou SEIQoL bola 67,8% (z maximálnej hodnoty 100%), pričom nebol zaznamenaný rozdiel v kvalite života seniorov a senioriek. Najčastejšie uvádzanou oblasťou z hľadiska dôležitosti pre kvalitu života predstavovalo zdravie (uviedlo ho 100 osôb), k ďalším významným oblastiam patrili: rodina, duchovný život/viera, medziľudské vzťahy, bývanie, či finančná oblasť.

The individualized measure of subjective assessed quality of life of seniors

To measure individualized quality of life of seniors where the choice of important areas of life quality is left upon respondents, the tool SEIQoL (Schedule for the Evaluation of Individual Quality of Life, Mc Gee et al., 1991) was used. The research sample consisted of 104 people aged 60-75 years (with mean age 67.15 years). The average value of the index of quality of life detected was 67.8% (of the maximum 100%), and no difference in the quality of life between male and female seniors was registered. The most frequently mentioned areas in terms of its importance for the quality of life was health (indicated by 100 persons), other major areas included family, spiritual life/faith, interpersonal relationships, housing and finances.

KINAL, Jaroslaw, Mgr.

Kompetencje informatyczne ludzi starszych na przykładzie słuchaczy Uniwersytetu III wieku.

Idea społeczeństwa informacyjnego wymaga udziału pełnego społeczeństwa w wykorzystywaniu rozwiązań informatycznych w codzienności. Podczas prezentacji omówione zostaną wyniki badania przeprowadzonego na 150 słuchaczach kursów informatycznych dotyczących ich postrzegania technologii, barier z jakimi się spotykają oraz oczekiwań związanych z wprowadzaniem technologii do życia codziennego.

IT skills of older people in exemplification of the University of Third Age

The idea of an information society requires the full participation of the public in the use of IT solutions in everyday life. During the presentation will discuss the results of a survey conducted on 150 listeners of IT courses about: their perceptions of technology, the barriers they face and the expectations associated with the introduction of technology into everyday life.

KOTARSKI, Hubert, PhD.

Stracony kapitał? Kapitał społeczny osób starszych w województwie podkarpackim.

Prezentowany referat jest próbą refleksji nad rolą kapitału społecznego w procesie funkcjonowania osób starszych w społeczności regionalnej na empirycznym przykładzie województwa podkarpackiego. W warstwie teoretycznej referat z jednej strony odwoływał się będzie roli kapitału społecznego. W referacie pojawią się nawiązania klasycznych tekstów Pierre'a Bourdieu, Roberta Putnama, Jamesa Colemana czy też Francisa Fukuyamy, podnoszących problem kapitału społecznego i kulturowego. Z drugiej zaś strony pojawią się także odwołania metod aktywizacji osób starszych. Pojęcie kapitału społecznego jest dziś jednym z częściej podnoszonych pojęć w naukach społecznych zajmujących się zmianami jakie zachodzą we współczesnym świecie. Termin ten i związane z nimi problemy badawcze i praktyczne na dobre zadomowiły się w dyskursie nauk społecznych. Kapitał społeczny należy do coraz częściej omawianych w polskiej literaturze oraz badanych empirycznie, czynników wpływających na rozwój regionu oraz tworzenie się i funkcjonowanie społeczeństwa obywatelskiego. W warstwie empirycznej zaprezentowane zostaną wyniki badań dotyczące poziomu zasobów kapitału społecznego osób starszych – mieszkańców województwa podkarpackiego oraz możliwości wykorzystania tych zasobów pod kątem aktywizacji tej grupy. Wyniki badań wykorzystanych w referacie pochodzą z projektu badawczego „Kapitał ludzki i kapitał społeczny a rozwój województwa podkarpackiego”.

Lost capital? The social capital of older people in the Podkarpackie province.

The present paper is an attempt to reflect on the role of social capital in the process of aging at the regional community on empirical example of Podkarpackie province. In the theoretical paper on the one hand will be appealed to the role of social capital. The paper will be to establish the classic texts of Pierre Bourdieu , Robert Putnam , James Coleman or Francis Fukuyama, raising the problem of social capital. On the other hand, there is also the appeal of activation methods older people. The concepts of social capital is today one of the most frequently raised concepts in the social sciences dealing with the changes that are taking place in the modern world. This term and related research issues and practical for good established themselves in the discourse of the social sciences. Social capital is increasingly being discussed in Polish literature and tested empirically, the factors affecting the development of the region and the formation and functioning of civil society. The layer will present the results of an empirical study on the level of social capital resources of the older people – inhabitants Podkarpackie province and the possibility of using these resources for the activation of the group. The results used in this paper come from the research project „Human capital and social capital and development Podkarpackie province“.

KOZERA, Andrzej, prof. dr hab inż

Wpływ starzenia się społeczeństwa na kierunki pracy socjalnej z rodziną

Praca socjalna jest specyficznym działem profesji, której zadaniem jest ułatwienie wzajemnego przystosowania się jednostek, grup, rodzin i środowiska społecznego, w którym żyją oraz rozwijanie poczucia własnej wartości indywidualnej poprzez wykorzystanie możliwości tkwiących w ludziach, w stosunkach interpersonalnych oraz zasadach udostępnianych przez społeczeństwo ludzkie. Jest to definicja tak zwana pozytywna, ponieważ zwraca uwagę na potencjały i możliwości, mocne strony jednostek, grup i rodzin potrzebujących pomocy społecznej. Zadaniem pracownika socjalnego jest te możliwości aktywować, a nie tylko likwidować, czy niwelować niedoskonałości lub braki. Jest to, oczywiście dla teoretyków zupełnie nowy punkt widzenia, ponieważ praktyk, który pracuje z człowiekiem, grupą ludzi lub rodziną wie, że jego działanie musi być ukierunkowane na wyzwolenie mocnych stron, aby podmiot mógł sobie następnie poradzić sam. Najtrudniejszym odcinkiem pracy socjalnej jest chyba praca z rodziną. Chociaż ta trudność może być zupełnie inna dla pracowników socjalnych działających w rejonach Polski, gdzie zamieszkują grupy etniczne lub przebywają uchodźcy. Dotyczy to np. Tarnowa, Nowego Sącza, gdzie znajdują się osiedla romskie lub okolic Warszawy i funkcjonujących tam ośrodków dla uchodźców. Nawiasem mówiąc problem ten został doceniony przez struktury europejskie, które wspomagają dotacjami wszelkie innowacje w tym obszarze.

The Impact of Aging on the Development of Social Work with Families

Social work is a specific profession, which main mission is to facilitate the mutual adaptation of individuals, groups and families to social environments, in which they live and develop a sense of individual self-worth through the proper use of abilities inherent in the people themselves, interpersonal relationships or principles provided by the society. This is so-called positive definition, because it draws attention to potential and capabilities as well as strengths of individuals, groups and families in need of social assistance. The task of social worker is to activate those strong points, rather than eliminate or mitigate the weaknesses. It is, of course, a completely fresh point of view if you are dealing only with theory. One who works with people knows that his actions should focus on realizing potential strengths, so the subject can deal with his personal matters on his own later on. The most difficult part of social work is probably the work with the family. Although this difficulty might be quite different for the social workers operating within the regions of Poland with large numbers of ethnic minorities or refugees. This applies to Tarnow, Nowy Sacz, where there is a noticeable number of Roma settlements, or outskirts of Warsaw and functioning there Refugee Camps. Incidentally, this problem has been recognized by the European Union, which actively supports this region with donations.

KOZERA, Łukasz, dr

Pomoc społeczna dla starszych osób na poziomie lokalnym

Polityka rodzinna, inaczej nazywana także „polityką prorodzinną”. W encyklopedii powszechnej pod hasłem polityka rodzinna znajdziemy takie oto wyjaśnienie: „Polityka rodzinna - dająca się (względnie) wyodrębnić część polityki społecznej stanowiąca system długofalowych zamierzeń i towarzyszący mu system rozwiązań prawnych, przyjętych i realizowanych przez władzę publiczną na rzecz rodziny jako podstawowej komórki społecznej.” Z kolei w programie „Program Polityki Prorodzinnej Państwa” przyjętym przez radę ministrów 3 listopada 1999 roku dokumencie definicja przedstawia się następująco: „Polityka prorodzinnna ma na celu zapewnienie trwania i rozwoju rodziny oraz poszanowanie należnych jej praw, w tym prawa do samodzielności ekonomicznej oraz decydowania o wychowaniu dzieci. Dlatego też polityka prorodzinnna i skuteczna polityka socjalna powinny się rozwijać w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych i znajdujących się w trudnej sytuacji, powinna mieć charakter interwencyjny i uzupełniający.”

Social Care for the Elderly on the Local Level

National family policy is otherwise known as „pro-family policy”. Inside the polish General Encyclopedia (Encyklopedia Powszechna) we can find the following definition: „Family policy – relatively separate part of more broad social policies, that is a system of long term goals and plans, accompanied by a system of various legal solutions, adopted and implemented by public authorities for the benefit of families, acknowledged as the most basic unit of society” On the other hand, the program „The national pro-family policy” (“Program Polityki prorodzinnej Państwa”) passed by the Cabinet of Poland on November 3th 1999 defies this term as follows: „Pro-family policy is to ensure continuity and growth of individual families, and to respect their rights to economic independence or right to educate and raise their own children. Therefore, pro-family policies and effective social policies should be addressed towards dysfunctional families and those in difficult economic situation, and should intervene or support in need.”

KURILÁKOVÁ, Katarína, Mgr.

Etické hodnoty sociálneho kapitálu starnutia v kontexte medzigeneračnej solidarity v súčasnej rodine

V príspevku autorka uvažuje o význame etických hodnôt v rozvíjaní sociálneho kapitálu starnutia jedinca. Stručne charakterizuje aktuálne trendy v súčasnej rodine, pričom sa bližšie zamýšľa nad dôležitosťou medzigeneračnej solidarity. V teoretickej rovine približuje významnosť etického rozmeru sociálneho kapitálu starnutia vo vzťahu k medzigeneračnej solidarite.

Ethical values of social capital in the context of aging intergenerational solidarity in the present family

In this paper the author considers the importance of ethical values in developing of social capital of individual aging. Briefly describes the current trends in family, the closer considers the importance of intergenerational solidarity. In theoretical level she approaches the significance of ethical dimension of social capital of aging in relation to intergenerational solidarity.

KURINCOVÁ, Viera, PhDr., CSc., prof.

Starorodičovská generácia z pohľadu mladých ľudí

Rodina v svojom životnom cykle prechádza viacerými štádiami. V nich sa vytvárajú vzťahy medzi najbližšími v mikrosystéme rodiny, ale aj s blízkymi ľuďmi sociálnej siete rodiny. Významné sú medzigeneračné vzťahy a v nich vzťahy starých rodičov a vnúchat. V príspevku sú prezentované niektoré teoretické prístupy k špecifikám starorodičovskej roly, ako aj empirické dáta - pohľady mladých ľudí na svojich starých rodičov.

Grandparents Generation in Young People Views

Each family has specific stages of family life cycle. During its life, connections among close people in family microsystem are created, as well as connections to people from social net of family. Very important are connections of grandparents and their grandchildren. The paper presents some theoretical aspects of grandparents roles. Empirical data – grandparents in young people views are presented too.

KVAŠŇÁKOVÁ, Lenka, Mgr. PhD.

Význam sociálneho kapitálu pre kvalitu života senioriek a seniorov v zariadeniach pre seniorov.

Autorka sa v príspevku zameriava na význam sociálneho kapitálu pre kvalitu života seniorov a senioriek v zariadeniach pre seniorov. Sociálny kapitál vníma ako jeden z ukazovateľov kvality života. V rámci procesu individuálneho plánovania sociálnych služieb pre obyvateľov zariadení pre seniorov sa otvára priestor pre kľúčovú pracovníčku/ka, najčastejšie ňou/ním býva sociálna pracovníčka/ík, aby pomáhali budovať sociálny kapitál seniora či seniorky. Autorka ďalej popisuje a charakterizuje zdroje sociálneho kapitálu senioriek a seniorov, efekty a riziká, ktoré predstavujú.

The importance of social capital for the quality of life of seniors in facilities for the seniors

The author in this paper focuses on the importance of social capital for the quality of life for seniors in facilities for seniors. Social capital is seen as one of the indicators of quality of life. In the process of individual planning of social services for residents of facilities for seniors is the opened way for key worker, mostly social worker, to help build the social capital of seniors. The author also describes and characterizes sources of social capital, its effects and risks.

LENHARDTOVÁ, Martina, PhDr., PhD.

Potenciál pohybovej edukácie seniorov v kontexte rozvoja sociálneho kapitálu

Príspevok poukazuje na potenciál pohybovej edukácie seniorov v kontexte rozvoja sociálneho kapitálu. Poskytuje pohľad na pohybovú edukáciu cez princípy dialogického vzdelávania. Zvýrazňuje vplyv princípov bezpečnosti, zdravých vzťahov, jasného vymedzenia rolí, tímovej práce na zosilňovanie sociálneho kapitálu.

The potential of physical education of the seniors in the context of the development of social capital

The article points to the potential contribution of physical education of the elderly in the context of the development of social capital. It looks at the physical education through the principles of dialogic learning. It highlights the impact of the principles of safety, healthy relationships, a clear definition of roles, team work on the strengthening of social capital.

MATULAYOVÁ, Tatiana, Doc., PaedDr., PhD.

Etické dilemy sociálnej práce so seniormi na komunálnej úrovni

Prvotné zistenia výskumného šetrenia realizovaného v rámci projektu SGS FP TUL s názvom Etická dilemata komunitní práce ukazujú, že sociálne pracovníčky na komunálnej úrovni vnímajú sociálne problémy a životné situácie klientely zo systémovej perspektívy. Príspevok ponúka vybrané zistenia súvisiace s konštruovaním sociálnej práce a jej etickej dimenzie sociálnymi pracovníčkami. V závere formuluje etické dilemy v oblasti sociálnej práce so seniormi na komunálnej úrovni.

Ethical dilemmas of social work with senior citizens at the municipal level

The initial findings of the research surveys conducted as part of SGS FP TUL project titled Ethical dilemmas of community work shows that social workers working at communal level perceive social problems and life situations of their clients from the system perspective. The paper offers selected findings, related to the constructing of social work and its ethical dimension by social worker. In conclusion, ethical dilemmas in social work with senior citizens at the municipal level are formulated.

MORAVČÍKOVÁ, Alena, Mgr., PhD.

Komunitná hudba a sociálny kapitál pre úspešné starnutie

Príspevok je prehľadovou štúdiou, ktorá teoreticky prezentuje a sumarizuje súčasný stav problematiky v oblasti úspešného a aktívneho starnutia prostredníctvom hudobných aktivít a ich implikácií pre sociálny kapitál starších ľudí. V príspevku sa kladie dôraz na koncept komunitnej hudby, pričom sa vychádza takmer výhradne zo zahraničných publikácií západoeurópskej a severoamerickej provincie, ktoré sú diskutované v kontexte možného uplatnenia na Slovensku.

Community music and social capital for successful ageing

The paper is an overview, which theoretically presents and summarizes the current state of the problem of successful and active ageing through musical activities and their implications for social capital of older people. The paper emphasizes the concept of community music and is based almost exclusively on Western European and North American publications, which are discussed in the context of possible application in Slovakia.

PASTERŇÁKOVÁ, Lenka, PaedDr., PhD.

Sociálny kapitál starých rodičov ako základ pre tvorbu hodnotovej orientácie mládeže

S termínom hodnota sa stretávame v každej vednej oblasti. Význam hodnôt pre človeka je nepopierateľný. Existuje viacero faktorov, ktoré na vznik hodnôt vplývajú. V príspevku sa zaoberáme sociálnym kapitálom starých rodičov ako jedným z dôležitých faktorov vplývajúcich na hodnotovú orientáciu mládeže.

Social capital grandparents as a basic for creating value orientation youth

The date value is encountered in every field of science. Significance levels for humans is undeniable. There are several factors that influence the formation of values. In the paper we describe the social capital of grandparents as one of the important factors affecting the value orientation of youth.

PAVLUVČÍKOVÁ, Elena, PhDr., PhD.

Sebahodnotenie a spokojnosť s vlastným životom seniorov

Príspevok zisťuje vzťah medzi sebahodnotením a životnou spokojnosťou seniorov. Výskumnú vzorku spolu tvorilo 80 seniorov Z výsledkov korelačnej analýzy vyplýva, že existuje významný vzťah medzi sebahodnotením a životnou spokojnosťou seniorov.

Self – esteem and Life Satisfaction of senior citizens

The thesis is detecting relationship between self-esteem and life satisfaction of the senior citizens. From total of 80 senior citizens in the research sample half lived in own homes and half in nursing homes. Results of correlation analysis show existence of significant relationship between the self-esteem and the life satisfaction of senior citizens.

POKLEMBOVÁ, Zuzana, Ing., Mgr.

Poruchy autistického spektra u lidí vyššího věku v kontexte sociálního kapitálu

Autorka sa v príspevku zameriava na problematiku porúch autistického spektra u ľudí vyššieho veku. Na problematiku nahliada predovšetkým z pohľadu sociálnej práce, pričom zdôrazňuje význam sociálneho kapitálu v jeho aktuálnej spoločenskej podobe. V spracovaní témy vychádza najmä z anglosaských zdrojov a zároveň ponúka stručný náhľad na prístup k problematike porúch autistického spektra u starších ľudí v zahraničí.

Autism spectrum disorder in elderly people in the context of social capital

The paper focuses on the issue of autism spectrum disorders in elderly people. The issue is approached primarily from the social work perspective. The importance of social capital in its current corporate form is emphasized. The paper and view on topics is mainly based on Anglo-Saxon sources, so it offers a brief insight into the approach to autism spectrum disorders in the elderly abroad.

RAČEKOVÁ, Katarína, PhDr., PhD.

Duchovný rozmer života seniorov

Duchovný rozmer tvorí spolu s bio-psycho-sociálnym aspektom súčasť komplexného modelu vývinu osobnosti človeka. Osobitne sa toto hľadisko prejavuje v seniorskom veku a tvorí jedno z jeho špecifik. Cieľom nášho príspevku je poukázať na súvis medzi religiozitou a kvalitou života seniorov.

Spiritual Dimension of a Senior Life

Spiritual dimension together with biological, psychological and social aspects creates a complex model of individual personal development. Significantly, this dimension is displayed in the senior age and is specific for this period of life. This paper refers to connection between the religiousness and the quality of senior life.

RYNKOWSKA, Dorota, dr n. hum.

Uniwersytet Trzeciego Wieku jako wyraz uczestnictwa seniorów w życiu społecznym

Starzenie się społeczeństw europejskich stało się faktem. Jest to proces, który prowadzi do ogromnych przeobrażeń w wielu dziedzinach życia – polityce, gospodarce, kulturze, edukacji, budownictwie, usługach medycznych, opiekuńczych, co w konsekwencji kształtuje przyszłość nas wszystkich. Wciąż jednak zbyt rzadko mówi się o tym, że starość to ogromny kapitał społeczny. Zatem wymaga się zróżnicowanego podejścia do prowadzonej polityki społecznej wobec seniorów, jak również zindywidualizowania aspektów udzielanej pomocy i prowadzonej pracy socjalnej. Jedną z możliwości rozwiązywania problemów starości jest aktywne włączenie seniorów w życie społeczne, wykorzystując ich doświadczenie, wiedzę i mądrość. Jednym z przejawów wykorzystania kapitału społecznego seniorów jest uczestnictwo w Uniwersytetach Trzeciego Wieku (UTW – University of the Third Age), które są ośrodkami dydaktycznymi dla osób starszych

University of the Third Age as a sign of the elderly participating in the social life

The ageing of the European societies has become a fact. This process leads to some significant changes in many aspects of life such as politics, agriculture, culture, education, construction, medical and caring services. Consequently, the ageing of the societies influences and creates the future of all of us. However, it is still too seldom mentioned that the old age is a huge social capital. That is why, we need different approaches to the social policy regarding the elderly as well as personalization of aspects of the help provided and the social work done. One of the ways of solving the problems of the ageing is making the elderly take part in the social life and using their experience, knowledge and wisdom in this way. One of the signs of using the social capital of senior citizens is their participation in Universities of the Third Age which are education centres for the old people.

SKYBA, Michaela, Mgr., PhD.

Service-learning ako jeden z nástrojov podpory intergeneračnej solidarity

Na pozadí súčasných demografických zmien, ku ktorým neodmysliteľne patrí aj starnutie populácie, ale aj v súvislosti s otázkami trvalo udržateľného rozvoja, sociálnej kohézie, dôrazu na ekonomický rozvoj a produktivitu, sa prehľbuje diskurz o otázkach aktívneho starnutia a podpory dostupnosti sociálnych zdrojov. Súčasne rastie náročnosť efektívnej prípravy profesionálov a profesionálok pre sociálnu prax, ktorá sa vyznačuje heterogenitou nielen vo vzťahu k spoločenským zmenám a podmienkam pre jej výkon, ale aj v kontexte rôznorodosti cieľovej skupiny seniorov. Service-learning je považovaný za vzdelávaciu a vyučovaciu metódu, ktorá v sebe integruje také komponenty, ktoré je možné považovať za kľúčové pre rozvíjanie reflexie, podporu aktívneho občianstva a eliminovanie stereotypov u študentov a študentiek. Ako poukazujú jednotlivé štúdie, jej aplikovanie vo výučbe prináša pozitívne efekty nielen v rôznych oblastiach osobného rozvoja a profesijného rastu študentov a študentiek. Poskytuje aj vzájomné benefity pre všetky zúčastnené strany. Zároveň vytvára platformu pre transfer poznatkov, skúseností a hodnôt medzi generáciami. Prispieva k sociálnej zmene, k podpore aktívneho života a k pocitu užitočnosti aj u samotných seniorov a senioriek. Príspevok popisuje možnosti využitia service-learning vo výučbe budúcich sociálnych pracovníkov a pracovníčok ako nástroja podporujúceho intergeneračné interakcie, vzájomnú dôveru, reciprocitu, ako aj využívanie sociálneho kapitálu podnecujúceho komunitný rozvoj a občiansku participáciu.

Service-learning as one of the tools to support of intergenerational solidarity

Current demographic changes, which inherently include an aging population, but also issues of sustainable development, social cohesion, emphasis on economic development and productivity encourage the discourse on issues of active aging and promoting the availability of social resources. At the same time the demands of effective preparation of professionals for social practice are increasing. Difficulty of this requirement follows from heterogeneity of this practice not only in relation to social changes and to the conditions for its performance, but also in the context of the diversity of the target group of seniors. Service-learning is regarded as an educational and learning method, which integrates those components that can be considered as crucial for the development of reflection, promotion of active citizenship and elimination of stereotypes among students. As various studies pointed out its application in education brings positive effects not only in the various fields of personal development and professional growth of students. This method also provides mutual benefits for all stakeholders. It creates a platform for the transfer of knowledge, experience and values between generations. Service-learning contributes to social change and promotes active life and sense of usefulness of elderly. This paper describes possibilities of using service-learning in education of future social workers as a tool that supports an intergeneration interaction, mutual trust, reciprocity and use of social capital that stimulates community development and civic participation.

ŠLOSÁR, Dušan, Doc., JUDr., Mgr., PhD.

Skúsenosť ako súčasť sociálneho kapitálu

Starnutie prináša so sebou procesy, ktoré môžeme označiť ako degradačné. Mnohé z toho, čo je negatívne ovplyvňované starnutím však nespôsobuje afunkcie. Spôsobuje to najmä skúsenosť. Skúsenosť ovplyvňuje naše rozhodovanie, konanie a hodnotenie. Skúsenosť umožňuje voľbu postupov a modelov pri riešení problémov, ktoré prináša život. Je tým, čo mnohokrát ovplyvňuje aj zmysel nášho života.

Experience as part of social capital

Aging brings about processes that might be termed degradation. Much of what is negatively affected by aging but does not functionally. This causes particular experience. Experience affects our decisions, actions and evaluation. Experience allows the selection procedures and models for solving problems that life brings. It is what often affects the sense of our lives.

ŠOLTÉSOVÁ, Denisa, PhDr., PhD.

Humánno-animálne interakcie v kontexte rozvoja sociálneho kapitálu seniorov a senioriek

V súčasnej odbornej spisbe sú pozitívne efekty humánno-animálnych interakcií (vo vzťahu k spoločenským zvieratám) na kvalitu života seniorov a senioriek dostatočne argumentované. Týka sa to tak fyziologických, ako aj psychosociálnych a terapeutických efektov v súvislosti s cieľovými skupinami s variabilnými demografickými a socioekonomickými charakteristikami. Väčšina výskumov je však orientovaná na oblasť individuálnych benefitov vzťahov ľudí so spoločenskými zvieratami, príp. aktivít/terapie s asistenciou zvierat (zooterapie). Cieľom príspevku je identifikovať eventuálne benefity, ktoré majú potenciál ovplyvniť širšiu komunitu, ako vyplýva z konceptu sociálneho kapitálu. Vychádzame pritom z predpokladu, že sociálny kapitál môže byť ďalším prípadným mechanizmom, prostredníctvom ktorého je možné vysvetľovať pozitívne dopady humánno-animálnych interakcií na kvalitu života seniorov a senioriek.

Human-animal interaction in the context of social capital development of elderly

In the current scholarly articles are positive impacts of human-animal interactions (related to companion animals) on quality of elderly people's life sufficiently argued. It includes physiological as well as psychosocial and therapeutic effects related to target groups with variable demographic and socioeconomic characteristics. However, most of those researches are focused on the individual benefits' area of this (human-animal) relationship, eventually animal assisted activities/therapy. This paper aims to identify possible benefits with potential to influence wider community, in accordance with the social capital concept. It is based on the assumption that social capital could be another mechanism by which positive impacts of human-animal interaction on quality of elderly people's life could possible be explained.

TOKOVSKÁ, Miroslava, PhD., PhD.

Pomoc k svojpomoci v podpornej skupine rodinných príslušníkov osôb s demenciou

V príspevku sa zaoberáme významom podpornej skupiny a jej vplyvu na edukáciu mladších seniorov a využívanie vlastných vnútorných zdrojov v prospech svojpomoci. Podporná skupina rodinných príslušníkov osôb trpiacich na demenciu je skupinou, ktorá si svojpomocne pomáha zdieľaním svojich problémov, ako aj vzájomnou emocionálnou podporou. Mladší seniari (deti starajúce sa o svojich rodičov) poskytujúci laickú starostlivosť svojim rodičom tvoria sociálny kapitál svojpomoci a sú príkladom celoživotnej edukácie vo vzťahu zlepšovaniu kvality života viacgeneračných rodín.

Help to self-help support group of family members of persons with dementia

This paper examines the importance of support groups and its impact on the education of younger seniors and use their own internal resources for self-help. Support group of family members of persons suffering from dementia is a group that can help yourself by sharing their problems, as well as mutual emotional support. Younger seniors (children caring for their parents) providing non-expert care your parents are self-help and social capital are examples lifetime of education in relation to improving the quality of life of multigenerational families.

WILK, Sławomir, PhD.

Social capital of flood victims

Celem artykułu będzie prezentacja w jaki sposób osoby, które doświadczyły skutków powodzi mogą liczyć na wsparcie innych osób. W artykule zostaną zaprezentowane formy wsparcia od rodziny, przyjaciół, instytucji pomocy społecznej dla osób starszych, które uległy powodzi. Dodatkowo podczas wystąpienia zostaną zaprezentowane możliwe formy wsparcia w ramach pracy socjalnej.

Kapitał społecznych osób doświadczonej skutkami powodzi

The purpose of this article is to present how and when the people who have experienced the effects of floods can count on the support from others people. The paper will be presented forms of support from family, friends, social welfare institutions for the elderly person, which have been flooding. In addition, while there, will be also presented the possible forms of support in social work

WITEK, Paweł, dr nauk społecznych

Środowiskowe Domy Samopomocy w Polsce jako ośrodki wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Tekst zaprezentuje znaczenie Środowiskowych Domów Samopomocy w Polsce wobec osób niepełnosprawnych w różnym wieku.

Community Self-Help Centres in Poland as support centres for the disabled

The text presents the importance of Community Self-Help Centres in Poland for disabled people of various ages.

ZIMERMANOVÁ, Monika, PhDr., PhD.

Význam psychobiografického modelu v starostlivosti o seniorov

Starostlivosť o seniorov žijúcich v rezidenčných podmienkach by sa mala uberať progresívnym smerom, s ohľadom na potreby klientov. Starostlivosť o seniorov prostredníctvom prvkov psychobiografického modelu je možnosťou, ako adekvátne saturovať potreby seniorov a zvyšovať im kvalitu života. Je to jedna z humánnych možností, ako spoznať staršieho človeka na základe komplexnej biografie a uľahčiť mu jeho poslednú etapu života.

Importance of Psychobiographical Model in the Care for Seniors

Care for seniors living in residential conditions should move in a progressive direction with respect to the needs of clients. Care for seniors by elements of psychobiographical model offers the potential to adequately saturate the needs of seniors and improve their quality of life. It is one of humane ways to get to know an elderly person on the basis of a complex biography and facilitate his last stage of life.

ŽEMBEROVÁ, Viera, prof., PhDr., CSc.

Prínos umeleckej literatúry do času zrelosti

Príspevok sa sústreďí na možnosti hodnotových, zážitkových a humanistických prínosov kategórie vekovosti v zrelom období jednotlivca a generácie. Kategória veku/vekivosti významne motivuje, vytvára a reguluje dotyk medzi prežívaním a hodnotami, ktoré sa vytvárajú ako organizovaný proces v čase medzi vekom/časom subjektu a vekom/časom precizovania noetiky.

The contribution of literature to the time of ageing

The paper is focused on value, experiential, cognitive and humanistic benefits of the category of age in a mature period of individual's and generation's lives. The category of age significantly motivates, creates and regulates the contact between experiences and values, which are formed as an organized process in the course of time between the age as the subject's time and the age as the time to make cognition and experience more precise.

ŽIAKOVÁ, Eva, prof., PhDr., Csc.

Sociálny kapitál seniorov - základný predpoklad ich subjektívnej pohody

Autorka príspevku v súvislosti so sociálnym kapitálom pokladá za dôležité zoskupenie potenciálnych alebo súčasných zdrojov, ktoré sú spojené s vlastníctvom trvalej sociálnej siete, menej alebo viac inštitucionalizovaných vzťahov spoločného okruhu známych a blízkych v skupine (Boudieu in Kočišová, Wagnerová, Žiaková, 2012, s. 102). Príspevok vychádza z predpokladu, založenom na tom, že sociálny kapitál zahŕňa makro, mezo a mikro úroveň spoločnosti. Makro úroveň má charakteristiky sociálnej organizácie - sociologické hľadisko (Putnam in Bačová, 2008, s. 88) , mezo úroveň tvoria inštitúcie, vzťahy a normy -sociálnopsychologická úroveň (Dudová, 2009, s. 70) a E. Edwards (in Bačová a kol., 2008, s. 88) definuje mikro úroveň ako samotné hodnoty a normy konkrétnych ľudí, ktoré sú výsledkom sociálnych väzieb a vzťahov, ktoré sú následne tvorené samotným sociálnym kapitálom – idiografický prístup v psychológii. Tento dialektický vzťah medzi osobnostným systémom osobnosti a celým sociálnym systémom každého jedinca tvorí základ subjektívnej pohody jedinca, obzvlášť v seniorskom veku. V seniorskom veku sa mení „fungovanie“ spomínanej dialektiky utvárania noriem a hodnôt v súvislosti so sociálnym kapitálom v dôsledku zmien v sociálnom statuse seniora. O to väčší význam nadobúda subjektívna (ne)pohoda seniora (Bačová, Žiaková, 2013).

Social capital of seniors – basic assumption for their subject well - being

The author of paper considered the importance of grouping of potential or current sources, which are connected to the property sustained social network, more or less institutionalized relationships of common circle of friends and loved ones in the group (Boudieu, in Kočišová , Wagner , Žiaková , 2012, p. 102) . The paper is based on the assumption that is based on the fact that social capital includes macro, meso and micro

levels of society. Macro level has the characteristics of social organization - sociological perspective (Putnam, in Bačová 2008, p. 88), meso level is created by institutions, relationships and norms - social and psychological level (Dudová , 2009, p. 70) and E. Edwards (in Bačová et al., 2008, p. 88) defines the micro level by values and norms of specific people that are the result of social ties and relationships which are subsequently formed the social capital - idiographic approach in psychology. This dialectical relationship between personal system of personality and the whole social system is the basis of each individual's subjective well-being, especially in the senior age. The senior age change the "functioning" of said dialectic of creating norms and values in relation to the social capital due to changes in the social status of the elderly. That gains importance of subjective (dis)comfort of elderly (Bačová, Žiaková, 2013).

ŽUMÁROVÁ, Monika, PaedDr., PhD.

Vzájemné interakce mezi prarodiči a vnoučaty

Dětství je doba, kdy je naše pozvolna se formující osobnost nejvíce ovlivnitelná. Zprvu na nás nejvíce působí rodiče, velmi brzy se k nim však přidávají i členové širší rodiny, zejména prarodiče. A právě role prarodičů bývá mnohdy opomíjena. Vztah prarodičů a vnoučat v rodině považují za velmi důležitý. Prarodiče a vnoučata se ovlivňují navzájem. Vliv prarodičů na dítě vzrůstá i ve chvíli, kdy má dítě problémy a má pocit, že rodiče mu nevěnují pozornost. Vliv prarodičů v rodině je patrný, i ve chvíli, kdy v rodině žádní prarodiče nejsou, nebo se prarodiče, se svými potomky nestýkají. Vztahy vnoučat a prarodičů bývají mnohdy spletité, samozřejmě se jim nevyhýbají hádky, ani konflikty. Tato studie je výjimečná tím, že se zabývá vztahem prarodičů a adolescentů.

Interactions between grandparents and grandchildren

Childhood is the time when our slowly forming personality most susceptible. Initially us the most active parents, very soon, however, they are added as members of the extended family, especially grandparents. And the role of grandparents is often neglected. Relationship grandparents and grandchildren in the family as very important. Grandparents and grandchildren interact with each other. The influence of grandparents on child grows and when a child has problems and feels that his parents do not pay attention. The influence of grandparents in the family is evident even when the family are no grandparents or grandparents with their children consort. Relations grandchildren and grandparents are often complex, of course, they do not avoid quarrels or conflicts. This study is unique because it deals with the relationship between grandparents and grandchildren.
